

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKA NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 24. szám.

Péntek, január 30.

A vármegyei alapok.

Nagybecskerek, január 30.

A vármegyei alapokról esvén szó, mostanában sokat beszélnek arról, hogy Torontálvármegye vagyonát képező tizenegymillió értékű papirból 9 milliónál több vasuti részvény van. S mert divatban van a torontáli vasutakat leszólni mi sem természetesebb annál, hogy ebből a tényből azt a következtetést vonják le, hogy a vármegye vagyona egyenlő a semmivel.

Egyik helybeli laptársunk különösen a megyei pénztárak átadásával foglalkozva, többféle kifogással él ezen munkálatok ellen.

Nem hagyhatjuk szó nélkül ezen cikket annál kevésbé, mert az illető cikkíró hamis alapon indulván, még hamisabb következtetésekre jut.

Az első kifogásról, a mely a pénzkészlet alacsony voltát illeti, komolyan beszélni sem lehet. Inkább az lenne kifogásolandó, ha az átvétel alkalmával nagyobb készpénzálladék mutatkozott volna. A pénzkészlet legegyszerűbb feltétele az, hogy a pénztárban tényleg csak annyi készpénz legyen mindig, ami az előrelátható sürgős szükségletnek megfelel, a többi készpénz gyümölcsözőleg elhelyezendő mindig, ami meg is történt a maga rendje és módja szerint. Nem tudjuk, mily „óriási készpénztömegeket” adtak ki más vármegyék, de ez a tény egymagában mit sem bizonyít, még ha úgy történt volna is, mert egyes kivételes esetekben legfeljebb azt bizonyítja, hogy a múlt év legutolsó napján folytak be az illető vármegyéknek „óriási összegek”, a melyek az oknál fogva találtak csak az átvétel alkalmával, mint készpénz az illető pénztárakban. Ha nem így történt, akkor igenis az „óriási készpénztömeg” képezheti joggal kifogás tárgyát annyiban, hogy nem történt intézkedés a gyümölcsöző elhelyezés tekintetében.

Térjünk át az értékpapirokra. Közel három hasábon keresztül arról elmélkedik

laptársunk egyik legutóbbi cikke, hogy az átadásnál közzétett kimutatás helytelen azért, mert az egyes papirok névértékükben vétettek fel és nem azon értékben, amelyet azok ma eredetileg képviselnek.

Először is legyünk tisztában azzal, hogy mit is céloz tulajdonképp az a kimutatás? A megyei pénztárak átadása alkalmával az egyes értékpapirok csakis úgy vétettek fel, illetve vétettek át az állam részéről, amily értékben azok a vármegye könyveiben előfordultak és azok értékelése nem képezhetette a bizottság feladatát.

A kereskedelmi törvényre való hivatkozás ezen esetben nincs helyén, mert nem szabad elfelejteni azon fontos körülményt, hogy úgy az egyes kereskedők, valamint részvénytársulatoknál a vagyonleltárban az értékeknek a tényleges értékben való felvételét főként azért kívánja meg a törvény, mert ellenesetben képzelt nyeresémet, illetőleg vagyonszaporulat alakulna.

Tudtunkkal azonban most nem arról volt szó, hanem, miként már jeleztük, a tényleges állapot konstatálása volt a cél.

Értékpapirok vagy adóssági kötelezvények leírása csak akkor történhetik a vármegyénél, ha az illetékes tényezők ezt az előírt formák betartása mellett elrendelik; amint az például annak idején némely részvényekkel meg is történt, úgy hogy azok ma már mint értékek nem szerepelnek.

Az értékpapirok természetszerűleg darabonként és nemenként külön-külön adattak át a vármegye részéről, minden szükséges adatok számbavételével (esetleges lejárt szelvények, hátralékos kamatok stb.) A vármegye törvényhatósági bizottsága előtt annak idején a legapróbb részletekig terjedő jelentésben fog a bizottság minden esetben beszámolni működéséről, a szükséges kimutatások és részletezések kapcsán.

Azonban még meg kell jegyeznünk azt is, hogy a vasuti részvények és elsőbbségek értékelésénél a vármegyének vagy az

államnak egész más szempontokat kell mérlegelni, mint az egyesnek, a kinek a főszempont az, hogy az illető papirnak mi a hozadéka.

Nem szabad jelesen figyelmen kívül hagyni egyszersmind azon megtakarítást, ami az utak fentartására fordított összegek kevésbéedéséből ered.

Egyebekben ismételtelen elmondtuk, hogy az utialap arra való, hogy a közlekedés ügyét szolgálja. Már pedig igen jól szolgálta akkor, amikor ahelyett, hogy drága fentartást igénylő utakat épített volna, amibe kilométerenkint 24 ezer koronát kellett volna befektetnie, holott a vasutakat csak 12 ezer koronával támogatta kilométerenkint.

Mindig örömmel tölt el bennünket, ha azt látjuk, hogy minél többen érdeklődnek a vármegye ügyei iránt. Ep azért kellett rámutatnunk azokra a hamis következtetésekre, melyekre t. laptársunk azáltal jutott, hogy hamis tételből indult ki.

Zendülés Orlováton.

— január 30

A torontálmegyei Orlovát községéből ismét zendülés hírére vesszük. Az esetről a következő értesítést kaptuk:

A központi főbíró utasítása alapján Tullies György tb. főszolgabíró tegnap kiment Orlovára, hogy Markucz Márk orlováti községi jegyzőt állásába visszahelyezze.

A tb. főszolgabíró előzőleg intézkedett, hogy a képviselőtestület tolyó évi jan. 29-én d. e. 10 órakor a község házához meghívassék. Ez szabályszerűen megtörtént, Tullies tb. főbíró tegnap a majdnem teljes számban megjelent képviselőknek külön megmagyarázta és kihirdette a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának véghatározatát, mely szerint Markucz Márk állásától felfüggesztett orlováti jegyző fegyelmi ügyében az alispán határozata helybenhagyott azzal, hogy a fegyelmi választmány véghatározata ellen további felelősségek helye nincs. Ennek alapján Markucz jegyzőt vissza kell helyezni.

A „TORONTÁL” tárcája.

A sorsjegy.

— Nézd csak, Louise! — kiáltott fel Véry, karon fogva a feleségét. — Ismét egy új sorsjegy!

Hangját sajátosságos megilletődés rezegte át s a szívét oly heves izgalom fogta el, mintha valami rendkívüli esemény érte volna őt.

— Egyáltalán nem látok semmit, — felelt a felesége minden érdeklődés nélkül.

— Oh! A szivartózsde ajtaján . . . az a plakát . . . az utca tulsó oldalán . . . látod!

— Bah! Ismét valami új szélhámosság! Ugyan hagyj nekem békét.

— De mégis vannak emberek, akik nyertek. Sok pénzt nyertek! Nagyon sokat! . . .

Igen, mondják . . . De te, te sohasem nyertél egy garast sem . . . Téged nem ért soha ilyen szerencse . . . Még a barátaidat sem.

Véry asszonyt mégis minden ócsárlása mellett is megkapta a plakát különös színe. Melancholikusan nézte a tarka hirdetést . . . Aztán halkan, de valami reszkető felindultsággal kérdezte:

— Mennyi is az a főnyeremény?

Most már mindketten éles tekintettel firkészték a plakátot, hogy kibetűzzék a számjegyet, mely rajta pompázik.

— Kétszáz, mormogta Véry. — Nem három ezer . . . Azaz, hogy . . . Teringgettét magam sem látom!

És mélyen gondolkozva ismételte:
— Művészeti sorsjegy . . . háromszázezer frank!

Madame Véry most hirtelen fölkel s határozott hangon kijelentette:

— Menjünk át!

A nedves aszfalton csillogva tükröződött az utca lámpafénye. A járókelők áradata lepte be mindkét oldalát; a társaskocsik zsufolva utasokkal, lomhán cammogtak tovább a permetező esőben. Véryék megálltak az utca sarkán és szivdobogva néztek a tulsó oldalra. Ők sem láttak mást, mint azt a gyéren megvilágított kis üzletet, melynek ajtaján a sorsjegy színes plakátja függ.

— Látod? Látod? — mondja a férfi. — Művészeti sorsjegy . . . Oh, rosszul olvastam; ötszázezer a főnyeremény . . . ötszázezer!

Madame Véry nem felelt. Szerette volna, unszolni a férjét, hogy menjenek át a másik oldalra, de a fukarság visszatartotta.

— Igen, látom — mondta aztán — ötszázezer frank!

Egy pillanatra ismét megállottak, mintegy megbüvölten a rengeteg összeg képzeletétől. Véry ur kibetűzte most a hirdetés többi pontjait is.

— Husz sous csak a sorsjegy darabja . . . Egy frank! — kiáltotta halkan, meglepetéssel. — Ez igazán nem sok!

Az asszony mély meggyőződéssel kijelentette:
— Husz sous, barátom, az mégis csak husz sous. Egy frank is sok pénz.

Véry bölintott egyet a fejével. Ördögbe is, hiszen tudja, hogy egy frank is pénz. Sőt sok pénz az ő szűk körülményei mellett. Egy

frank . . . hány ilyen frankot fecsértek el már hasztalanul sorsjegyekre! A nyereség vágya valószínűleg tékozlókká tette őket. Oh, jól tudja ő azt, hogy ez az ő lesúlyosabb bűnük, mely annyiszor készítette őket, megvonni a szükséges falatot is, csakhogy . . . csakhogy újabb sorsjegyet vásárolhassanak.

— Lásd, a jövő héten lesz a huzása a Gyermekekmenhely-sorsjegyeknek . . . és a mi frankjaink ismét elusznak! . . . Éppen úgy, mint a többi! Pedig erre a kétszázezer frankra is számítottunk! . . . Emlékszel; a kis ház, veteményes kert mellett, a Marne partján? . . . És a csaesí fogat . . . Mindezekből ismét semmi sem lesz.

A szemeiben összefutott a köny es sápadt, beesett arcát végtelen szomorúság árasztotta el.

— Igazad van, kedvesem — felelte halkan a férje — igen nagy igazság ez . . . Ne is törődjünk többé a sorsjegyekkel . . . Jer; menjünk innen! . . . Ez a legokosabb.

És nyombankarongfoga a feleségét, aztán lassu léptekkel belelelegyedtek a járókelők áradatába.

Még nem tettek száz lépést, amikor madame Véry először megszólalt.

— Ötszázezer frank mégis csak csinos összeg! . . .

— Eh! Eh! — mormogta Véry ur és mosolyogva elgondolkodott.

Ötszázezer frank! Mit csinálhatnak ők ötszázezer frankkal!

— Ez majdnem sok . . . Tulságosan sok — mondta az asszony, akit elkápráztatott a fél millió.

Valami földöntuli, kimerithetlen kincset

A „Hivatalos Melléklet” nélkül.

A képviselőtestület azonban nem vette tudomásul a véghatározat alapján végrehajtandó visszahelyezést s az ellen hevesen tiltakozott. Tullics tb. főbíró mindent elkövetett, hogy a visszahelyezési aktust elintézzé, de a képviselők: Polónyi Pál, Damjanov Milivoj, Tarraits Alexa és Miklya Krszta kivételével a jegyzői irodába távoztak. A főbíró erre az utcán összegyűlt nép közé ment, hogy így végezze el az átadást s az átadó bizottságba hivatalból kirendelte Damjanov Milivojt, Tarraits Alexát és Miklya Krsztát. Miután az előkészületeket megtette, át akart a folyosón menni a kezelőszemélyzet irodájába, előbb azonban fölszólitotta a jegyzői irodában összegyűlt embereket, hogy távozzanak:

Az összegyűltek azonban nem engedelmesskedtek s nagy lármával kiabáltak:

— Mi ne idemo! (Mi nem megyünk!)

A jegyzőnek pedig azt kiáltották:

Ki vele! Meg kell kötni!

A lármára úgy a folyosóról, mint az utcáról nagy számmal tódult be a nép az irodába, amit a főbíró igyekezett megakadályozni, de hiába.

A jegyző látva, hogy a felindult nép saját személyét is veszélyezteti, a pénztárnoki helyiségbe vonult vissza, a hová vele ment Vojnov György bíró, Zsivkov Milos pénztárnok és Singer Györgyvégrehajtó s ezután bezárták a pénztári helyiség ajtaját. A tömeg erre vérszemet kapott és betört az ajtót. Markucz jegyző látván a helyzetet, és alatt a pénztári helyiségből a folyosóra nyíló ajtón kiment s lakására távozott.

Az egész zendülés oly hamarosan és váratlanul állott be, hogy a főbíró nem győződhetett meg, hogy tulajdonképpen kinek kezdeményezése folytán történt s mert mint már jeleztük, oly óriási volt a láрма és zaj, hogy bizony erre ügyelni nem lehetett, de magát a főbíró is a jegyzői iroda utcai ablakáig visszazoritották.

Ily körülmények közt a főbíró kénytelen volt a további eljárást beszüntetni és katonai karhatalom kirendelése végett egyben az alispáni hivatalnak jelentést tenni.

Vinczehidly Ernő alispáni helyettes ma délelőtt személyesen kiment Orlovátra, hogy az ügyben intézkedjék.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déli 1 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Rudolf trónörökös emlékezete.** Ma van 14 éve, hogy boldogemlékü Rudolf trónörökös a meyerlingi kastélyban oly gyászos módon elhunyt. A gyászos nap évfordulóját az idén is kegyelettel megülük az országban s gyászmisék lesznek a templomokban.

képzelt el magában, amelynek határtalanságában csupa kék bankó, meg arany tornyosodik óriási tömeggé. Mit is lehet ennyi pénzzel elkezdni? Az ember nem is élvezhetné; az egészet semmi esetre sem . . . csak részleteket belőle. De hát akkor minek is annyi?

— Bah! bah! — fakadt ki Véry urból az okosság. — A kis házikó helyett nagyot vásárolnánk s a veteményes kert végébe még egy parkot is. A dolog nagyon egyszerű . . .

— Igaz. A csacsi-fogat helyett batárt tartanánk pompás, hatalmas lovakkal; a bakon inas ülne a libériás kocsis mellett . . .

És már látta magát, amint az ácsorgó utca-nép bámulata mellett nagy büszkén beszáll a hintóba, előkelő divatos ruhában; drága, de izléses kalapban . . . és a batár méltóságjeljes lassusággal robogna el velük a sétauton.

Igy mentek tovább, kar a karban, lökdösődve a járókelők áradatában, a nedves aszfalton. Az asszony egyszerre megállt . . .

— Láttad?

Ismét egy dohánytőzsdé elé jutottak, melynek ablakában ugyanaz a plakát függ.

— Művészeti sorsjegy . . . Ötszáz ezer frank. És szinte önkénytelenül szólt:

— Egy frank a darabja. Az igazán semmiség . . . Ne vásároljunk mindjárt ötöt?

És Véry ur gyönyörűségtől sugárzó arccal tette hozzá:

— Öt darabot, úgy van. De jókat válaszsz!

Szinte lázasan nyult a mellényzsebébe, hogy előszedje jövendő félmilliójuk díját, az öt darab kis ezüstpénzt. **Paul et Victor Margueritte.**

— **Deák Ferenc emlékezete.** A haza bölcsének századik születésnapját országsszerte meg fogják ez év folyamán ünnepelni. A nagybecskereki kaszinó-társulat legutóbbi választmányi ülésében dr. Stassik Ferenc indítványt tett, hogy a társulat szintén rendezzen ez alkalomból ünnepélyt. A javaslatot egyhangulag elfogadták s az ünnepély rendezésére szűkebbkörű bizottságot küldtek ki, melybe beválasztották Franz J. L. elnöke alatt dr. Stassik Ferencet, dr. Brájer Lajost, Knyaskó Lajost és dr. Klein Mór.

— **Magyar név.** A belügyminiszter megengedte, hogy Niess Ferenc nagybecskereki lakos családi nevét Németi-re, kiskoru Sztodola Laura pancsovai lakos Almási-ra és kiskoru Bizek Kornél törökbecsei lakos családi nevét pedig Balaton-ra változtathassa.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen résztvettek: Pánics Dániel, Rosenthal József tanácsosok, dr. Végh Lajos főügyész, Hausladen Mátyás főszámvevő, Mattanovics György és Rehák Béla jegyzők. A tanácsülésen tárgyalat fontosabb ügyekről híreink között számolunk be.

— **Nagykikinda — nagyközség.** A nagykikindai visszaélések ügyében, mint lapunknak jelentik, a napokban népgyűlés volt Nagyikindán. A gyűlést, melyen mintegy ezer ember volt jelen, Szimits Zsivjoko, a gyűlés egybehívója nyitotta meg, utána pedig Wachtel Leo rendőrkapitány figyelmeztette az egybegyűlteket, hogy egyes személyek kritikájától, az ismeretes adópanamából kifolyólag, minden izgatástól tartózkodjanak, mivel az ügy a törvényes uton halad s a vizsgálat teljes szigorral folyik úgy a politikai és bünyenítő hatóságok, valamint a m. kir. pénzügyigazgatóság részéről is. Ezután a gyűlés egyhangulag Eremitis Pál országgyűlési képviselőt választotta meg elnöknek, aki a választást megköszönte s az egybegyűlteket üdvözölte. Eremitis után Glisin Liza, Trifunácz Áva és Vukoszevljev Vászta szólottak, valamennyien élesen elítélve úgy a mai rendszert, valamint a városházán mindegyre előforduló szabálytalanságokat és visszaéléseket, melyek megszüntetésére a legradikálisabb gyógyszernek, a városnak nagyközséggé leendő visszafelépítését tartják. Ily értelemben hozta a város nagyközséggé leendő fejlesztését a köz érdekében szükségesnek tartja és felkéri Eremitis Pál országgyűlési képviselőt, hogy az ennek érdekében szükséges lépéseket tegye meg. Ezzel a népgyűlés véget ért.

— **Elöléptetéseket a vasutnál.** A legújabb vasúti előléptetéseket sorában nagy számmal szerepelnek a szegedi üzletvezetőséghez tartozó tisztviselők is. Első sorban Krzpelka Károly üzletvezetőt érte a kitüntetés, aki I. oszt. üzletvezető lett. Elöléptetést a II. fizetési fokozat 2. osztályába Heeger Gyula felügyelő; a II. fizetési fokozat 3. osztályába felügyelővé nevezte ki a miniszter Szentmiklósy Dénes és Kosztolányi Béla főmérnököket; a III. fokozat 1. osztályába léptek elő Steiner Samu Pál főmérnök, a 2. osztályba Gehring Ede és Knothy Árpád főmérnökök. A III. fizetési osztály 3. fokozatába kinevezte a miniszter Pilát Nándor és Trifunácz Mű ellenőröket főellenőrökké, Emericzky Pál és Máté Károly mérnököket főmérnökökké.

— **Tanitók nagygyűlése Nagybecskereken.** Említettük, hogy a Délmagyarországi tanítóegylet ez évi köz- és nagygyűlését folyó év augusztus hó első napjaiban Nagybecskereken óhajta megtartani. A tanítóegylet ez ügyben átiratot is intézett dr. Perisics Zoltán polgármesterhez, amelyben a város tanácsának, illetve képviselőtestületének erre vonatkozó beleegyezését, illetve meghívását kéri. A városi tanács a mai ülésen örömmel vette tudomásul a tanítóegylet szándékát s kimondta, hogy a tanítóegyletet meghívja Nagybecskerekre s gondoskodni fog arról, hogy a magyar kultúra derék harcosai jól érezzék magukat Nagybecskereken.

— **Halálozások.** Dr. Valovics Gyula nagykikindai közkórházi főorvos sulyos csapás érte. Felesége szül. Nedit Olga tegnapi hosszú szenvedés után Nagyikindán meghalt. A boldogultat ma temették el nagy részvét mellett. — Telbisz Bertalan 67 éves korában Nagy-Öszön meghalt.

— **Apponyi Albert a párbajról.** A „Nagyvárad Napló”-ban olvassuk a következő érdekes hírt: A földművelésügyi miniszter által rendezett csúcs vadászaton az előkelő társaságot több rendbeli kellemetlenség érte. Néhányan a vadászok közül megverték három ujaradi embert, amiből per tá-

madt, majd állítólag rajtakaptak egy gavallért, hogy hét év óta vadászengedély nélkül vadászik. Ezért a társaság egyik tagja párbajra hívatta az illető gavallért, mint aki súlyosan kompromittálta a társaságot. Ez azonban — az „A. K.” szerint — ezzel az indokolással utasította vissza a kihívást:

— Én a jezsuitáknál nevelkedtem, akik tiltják a párbajozást. Nem párbajozom.

Az ur társaság gróf Apponyi Albertet, a képviselőház elnökét, aki szintén a jezsuitáknál nevelkedett, kérte bírólul az érdekes fordulatot vett lovagias ügyben és Apponyi igazat adott annak az urnak, aki a párbajt visszautasította.

— **Bielek Antal ünneplése.** Azon alkalomból, hogy a vármegye főispánja Bielek Antalt nemrégiben kinevezte tiszteletbeli főjegyzőnek, barátai tegnap a kaszinó éttermében díszlakomát rendeztek. Ez a lakoma annyiban is eltért a rendes sablontól, hogy az ünnepeket nem ostromolták „szébbnél szebb” felköszöntőkkel, hanem olyan műsorba vonták bele az óvációt, melyből akár három vig-estély is kikerülne. Ma egyébről sem beszélnek városzerte, mint a tegnapi estély szellemes műsoráról, melynek minden egyes pontja, különösen Kellner Józsi bátyánk „ünnepi beszédje” és Bielek „székfoglalója” méltó volt az ünnepekhez, kit nemcsak a legnépszerűbb, de a legszellemesebb embernek is mondanak Nagybecskereken. A lakomán résztvettek: Bielek Antal, dr. Billitz Béla, dr. Brájer Lajos, dr. Hollaender László, dr. Iványi Mór, dr. Kardos Samu, Kellner József, dr. Mangold Samu, dr. Pollák Győző, dr. Stassik Ferenc, dr. Várady Imre, dr. Végh Lajos, dr. Wiedorn Adolf. A társaság Milán muzsikája mellett éjjelutánig mulatott együtt. A sikerült estély rendezéseért dr. Pollák Győzőt, dr. Billitz Béla és dr. Iványi Mór urakat illeti az elismerés. Marcin vacsorája kitűnő volt.

— **Ifjusági-egylet Jánosföldön.** Mint lapunknak jelentik, Jánosföldön Zappe Ferenc állami tanító fáradozása mellett ifjusági-egylet alakult, amelynek 82 rendes és 60 pártoló tagja van.

— **Az ovodák zászlói.** Bányai Jakab áll. elemi iskolai igazgató felterjesztést intézett a város tanácsához az iránt, hogy miután az I. és IV. számú ovodáknál sem nemzeti színű zászló, sem pedig címtábla nincs, ezek beszerzéséről mihamarább intézkedjék. A tanács a kérést tudomásul vette s megbízta Naszke Károly városgazdát, hogy a kért címtáblákat és zászlókat szerezzé be, egyben pedig intézkedjék arról is, hogy azok a város leltárába bevezetessenek.

— **Egy öreg nyomdász halála.** Ki ne ismerte volna Nagybecskereken az öreg Wimmer? Valamikor csinos, rártátos ember volt, aki nemcsak a maga gépeihez, meg a férfakkal való bánáshoz értett, de a leányok nyelvén is pompásan tudott szólni. Ritka ember volt az öreg Wimmer. Abból a kiháló fajtaból való, mely először és főképen a munkára gondol, csak aztán jut eszébe, hogy pihenni, szórakozni is kellene. Kétszer is bejárta a nagy világot. S mi alatt a gépei között sürgölődött-forgolódott, nem egy érdekes dolgot beszelt el németországi utjairól, az olasz háborúról s arról a sok-sok dologról, ami egy világlátott ember tapasztalatait képezi. Nem is volt ennek a Salzburgból hozzánk származott embernek mindennapi, közönséges pályafutása. Nem kisebb embert szolgált fiatal éveiben, mint a római pápát s a merész huszárkáplár vitéz tetteit meg is jutalmazta a pápa, amikor vitézségi érdemmel tüntette ki. Hogy ezek a vitéz tettek nem voltak holmi Hary János meséi, azt legjobban bizonyították sebei, melyek hosszú évek múlva is nem egyszer kemény próbára tették a különben vasegészszegű ember türelmét. Az egykori vitéz katonából gépész lett s mint ilyen mintaképe volt a szorgalmas, kötelességtudó munkásnak, ki nem mindennapi intelligenciával fogta fel hivatását. Az ő életöröme, az ő büszkessége: a nyomdagép volt, melyhez szívének minden ragaszkodása fűzte. A nagybecskereki Pleitz-céget évtizedeken át szolgált szorgalommal, tisztességgel, becsületes hűséggel. Öreg napjaira a nyomdászegylet gondoskodik róla elismeresreméltó előzékenységgel. Legutóbbi éveit nehéz betegségben töltötte, míg most a 84 éves emberen megkönyörült a vén kaszás, hogy elkísérje abba az országba, ahol hitünk szerint legjobban megbecsülik a kötelességtudó, becsületes embert, Nyugodj békében jó öreg Wimmerünk: egy hosszú munkával és fáradsággal teli élet után legyen csendes a te pihenésed!

Az állami elemi iskola új osztályai. A nagybecskereki állami elemi iskola gondnoksága értesítette a várost, hogy tulszofaltság miatt párhuzamos osztályokat kellett létesíteni, melyek közül egyet a központi, egyet pedig az Eötvös-utcai elemi iskolában szerveztek. Kéri a gondnokság egyúttal a várost, hogy az új osztályokban szükséges iskolabutorzatról mihamarább gondoskodjék. A városi tanács ma foglalkozott a kérelemmel s megbizta a városgazdát, hogy a kért iskolabutorokat szerezze be s azokat juttassa el mihamarább rendeltetésük helyére.

A segélyügyek elintézése. Dr. Perisics Zoltán polgármester a tanács nevében megbizta Páncs Dániel tanácsost és Rehák Béla városi jegyzőt, hogy a várostól kért segélyügyekben járjanak el, úgy hogy azok legkésőbb február hó 25-ig elintézzék, illetve rendezve legyenek.

A gyermek őrangyala. A gyermekek gyakran kerülnek olyan helyzetbe, hogy a veszedelemből való kimenekülések a csodával határos s ilyenkor méltán mondják, hogy őrangyaluk mentette meg a bajtól. Ilyen helyzetben volt a napokban Belicska Ernő nagybecskereki vasuti alkalmazott Irma nevű 8 éves kis leánykája is. A leánya ugyanis a vágóhid környékén keresztül akart menni a befagyott Bégán s mikor a jégen tapogott, egy helyen, hol jégvágás következtében csak vékony jégkéreg borította a vizet, a jég beszakadt s a kis leány a Bégába bukott. Az apróság azonban valahogyan félkézrel megkapaszkodott a jégben s addig kiabált, míg kiáltásait a parton meghallották. Segítségére siettek s még sikerült a lánykát a halálos veszedelemből kimenteni. Hamarosan hazavitték, ágyba fektették s most semmi baja. A megrémült szülők most nem győzik áldani a gyermekek őrangyalát.

A gazdasági ismétlő-iskola felszerelése. A nagybecskereki gazdasági ismétlő iskola igazgatósága már régebben kérésintézt a városhoz, a melyben az iskola számára szükséges gazdasági és különféle kerti eszközök beszerzését kívánta. A városi tanács annak idején meg is bizta a városgazdát, állapítsa meg, hogy a gazdasági iskola által kérelmezett felszerelés mennyibe fog kerülni. Naszke Károly városgazda el is készítette a költségvetést, mely szerint a kért gazdasági eszközök 382 koronába kerülnek. A városi tanács a mai ülésen a költségvetést tudomásul vette s a további intézkedéssel megbizta a városgazdát.

Hangverseny. Mojsze Milán és Konstantinovic Vászta vezetése alatt álló helybeli cigányzenekar a „Kaszinó” éttermében február hó 1-én d. u. 5 órakor hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Gróf Zichy induló. 2. Lehullott az őszi rózsá levele. 3. Egy veleg „Leoncavallo Bajazzo” operából. 4. Hellmesberger József „Valse espagnole” (Intermezzo) c. balletből. Die Perle von Iberien. 5. Küldöm a levét Balog Máriának. 6. Zauboff „La Tamo”, orosz keringő. 7. Gounod egyveleg „Faust” operából. 8. Dankó Pista „Ugye most már másnak mondd”. 9. Wanda G. „Gib acht du kleines Mädchen” Walzer. 10. Suppé: Nyitány a „Pique Dame”-ból. 11. Linka Camillo „Eleonora”, keringő. 12. Magyar népdalok virradtig.

A bukaresti magyarok zászlaja. Megirtuk, hogy a bukaresti Szent István kir. egyesület dal-estélye kérte a város tanácsát, hogy egyesülete részére beszerzendő nemzeti zászlóra adományozzon valamit. A városi tanács azonban alap hiányában kénytelen volt a kért segélyt megtagadni.

Tömeges belépés a gazdasági munkáspénztárba. Jánosföldön Riegler György községi jegyző buzgólkodására az országos gazdasági és cseléd pénztárba 168 rendes és rendkívüli tag iratkozott be. A községben egyúttal a napokban megalakult a helyi bizottság is.

Gruby hagyatéka. A lapok annak idején sokat irtak Gruby Dávidról, a francia fővárosban megtelepedett magyar orvosról, ki Páris egyik legkeresettebb orvosa volt. Tekintélyes hagyatéka-nak egy része, nevezetesen egy ötemeletes ház és egy telek, a mint Hazánk írja, a napokban került a Palais de Justiceban nyilvános árverés alá, amely alkalommal azonban csak a telket adhatták el. A házra nem akadt vevő. Az elhunynak Magyarországon élő rokonai, mint örökösei, kik immár négy év óta várják a félmilliót, esszerint újabb türelemre vannak kárhóztatva. Bennünket ez a hír annyiban érdekel, hogy Grubynak Nagybecskereken is vannak örökösei.

Elfogott szélhámós. Megirtuk, hogy a napokban Fendler Mihály hamis megrendelésre egyik nagybecskereki kereskedőtől kétszáz korona értékű árut csalt ki, amit hamar eladott s azután kedvesével, Béres Máriával megszökött. A rend-

őrség üldözöbe vette a szélhámóst s most sikerült Fendlert kedvesével együtt Törökbecsén megtalálni, ahol mindkettőt letartóztatták s behozták Nagybecskerekre.

Kitiltott leányok. A rendőrség tegnap Todoreszku Danica és Obradov Sztana nevű csavargó leányokat négy évre kitiltotta Nagybecskerekéről s nyomban el is toloncolta mindkettőt a városból.

Irodalom és művészet.

*** Planquette meghalt.** Planquette Róbert, a világhírű zeneszerző, mint Párisból jelentik, szív-szélhűdésben meghalt. Tegnapelőtt még jelen volt a Gaieté színházban, ahol épp egyik operettjét adták. Lecocq s Varney mellett egyik legkiválóbb művelője volt a könnyed s ötletes francia operetteknek. 1850-ben július 21-én született Párisban s ott járt a konzervatóriumba is, ahol Dupart-tól tanult. Első monológjait és sanszonnéit Judic asszony számára írta, kiválik közülük az On démonde une femme de chambre. Világhírűvé lett amikor 1877-ben a Folies Dramatiques színpadján előadták a Kornevillei harangok című operettjét. Az operett óriási sikert aratott és csakhamar bejárta az egész civilizált világot. Magában a párisi Folies Dramatiquesben négyszázszor egymásután. Ezután egymást követték Planquette többé-kevésbé népszerűvé lett darabjai: La chevalier Gaston, Le voltiqueurs de la 32-e, La Cantinière és Rip van Winkle, mely 1886-ban került színre s mindenfelé csaknem éppen olyan nagy sikert aratott, mint a Kornevillei harangok. Planquette újabb darabjai Le Princesse Colombine, Surcouf és Le Talisman; a kettő, közülük az utóbbi Varázs-gyűrű címen néhány évvel ezelőtt színrekerült a Népszínházban. Planquette kiadott egy füzet katonai dalt is: Refrains du regiment címen. Utolsó műve a Garagos kisasszony volt, melyet négy évvel ezelőtt mutatott be a Magyar Színház.

*** Magyar Lányok.** Egy ország irodalma sem bővelkedik olyan könyvekben, amelyek egészen megfelelnek a leányok gondolat- és érzésvilágának. Nálunk a Magyar Lányok című képes hetilap teljesíti ezt a fontos missiót. A most bekötött állapotban kibocsátott felévi kötet, mely 26 számot tartalmaz, egész tárháza a kitünő olvasmányok. Tutsék Anna nagy körültekintéssel és ritka jó ízléssel szerkeszti azt a lapot, közöl benne irodalmi színvonalon álló becses regényt, elbeszéléseket, verset, a háztartás és kézimunka körül való tudnivalókat, szép képeket, mindent, ami a magyar lányok gondolatvilágának megfelel s gazdagítja elméjüket, szívüket. A mellett ez a hetilap, amelynek munkatársai a legjobb hazai írók, igazán olesó: félévre 3 korona. A szülők aligha ápolhatják jobban leányaik lelki világát, mint ha ezt a lapot juttatják nekik szellemi táplálékul.

*** Az Én Ujságom** kedves meglepetéssel örvendeztetni meg kis olvasóit: Pósa bácsi szép, formás naptárt szerkesztett számukra, a mely tele van jóízű mesével, magyaros történettel, hazafias és alkalmi verssel, képpel és rejtvennyel, rajzmintával. Hasznos tudnivalók tartikják a legjobb ifjúsági írók cikkeit, a könyvecské maga izléses, színes kartonba van kötve. Ezt a 110 lapos gyermek-naptárt ingyen kapja Az Én Ujságom minden előfizetője, bolti ára különben egy korona. Az Én Ujságom előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Kiadóhivatal Budapest, Andrásy-ut 10.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése január 30-án.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 30.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, amelyen folytatta az ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Hieronymi Károly a javaslat mellett szólal fel. Kifejti, hogy magyar hadsereg csak magyar tisztekkel lehetséges, már pedig a katonaiskolákból csak 13%-nyi magyar tiszt kerül ki. Ezen a bajon segíteni kell. A vezényszó szerinte lehet német, ez a lelkesedést és nemzeti aspirációkat még nem öli ki. A szolgálati évek szintén nem ölik ki a hazafias érzelmeket. (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.)

Felkiáltások balról: De megmérgezi!

Hieronymi Károly: Kulturánk a közösség dacára is emelkedhetik. (Zajos ellentmondások balról.) Végül kijelenti, hogy

a javaslatot elfogadja. (Éljenzés és taps jobbról, zaj balról.)

Ezután Darányi Ferenc néppárti és Bakonyi Samu függetlenségi beszélt a javaslat ellen.

Rudolf trónörökös emléke.

Budapest, január 30. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből táviratozzák: Boldogult Rudolf trónörökös halálának mai évfordulója alkalmából a trónörökös sirjára nagyszámu koszorut helyeztek, köztük Vilmos császár, Stefánia és az uralkodóház tagjai. A király is megjelent a koporsónál és hosszabb ideig imádkozott.

Viharos ülés a Reichsrathban.

Budapest, január 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Reichsrath mai ülésén isnét botránys jelenetek voltak. A Reichsrath egyik termében ugyanis a cukorgyárosok értekeztek, ami ellen több képviselő tiltakozott, még pedig olyanformán, hogy ki fogják őket dobni. A képviselők egy része ki is vonult s a cukorgyárosokhoz ment, kiket fölszólítottak, hogy távozzanak. A cukorgyárosok a felszólításra heves szóváltás közben távoztak is. Bent a teremben ez alatt a képviselők összevesztek s szidalmazták egymást, míg végre nagysókára sikerült az elnöknek rendet csinálni.

A beteg német trónörökös.

Budapest, január 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, a Szentpétervárott megbetegedett német trónörökös állapota meglehetősen komoly s gondos ápolást igényel.

Kaas Ivor képviselő.

Budapest, január 30. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Zsámbokrétről táviratozzák, Kaas Ivor bárót néppárti programmal ma egyhangulag képviselővé választották.

Lemondó képviselő.

Budapest, január 30. (A „Torontál” ered. táv.) Ruffi Pál, az ujbányai kerület képviselője legközelebb lemond mandátumáról, miután az összeférhetlenségi törvény értelmében a gyermekmenhelyeknél viselt kormánybiztosi állása az összeférhetlenségi törvény értelmében nem fér össze képviselői megbízatásával. A kerület szabad-elpártja helyébe Wickenburg Márk gróf kereskedelemügyi áltamtitkárt lépteti föl.

Fáklyásmenet Zichy Jenőnek.

Budapest, január 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az egyetemi ifjúság Zichy Jenő grófnak, a miért a katonai javaslatok ellen sikra szállt, holnap fáklyásmenetet rendez.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. január 30.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilos	50 kilogr. ára		kilos	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	0.—	0.—	80	8.30	8.35
Pestvidéki uj	76	7.95	7.95	80	8.25	8.40
Bánsági uj	76	7.95	8.—	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	7.95	8.15	80	0.—	0.—
Rozs uj	elsőrendű	kilos 70—72		6.70	6.85	
	másodrendű	—		6.50	6.60	
Árpa	takarmány	90—97		5.85	6.—	
	égetni való	62—64		5.65	5.75	
	sörfőzésre való	64—66		0.—	0.—	
Zab	—	39—46		6.60	6.70	
Tengeri ó	bánsági	—		6.75	6.85	
	másnémet	—		0.—	0.—	

Határidő-üzlet.

Budapest, január 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	6.61—6.62
Rozs áprilisra	6.62—6.63
Tengeri (májusra)	5.92—5.93
Tengeri (júliusra)	6.03—6.04
Zab (áprilisra)	6.11—6.12

